

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ВІКТИМОЛОГІЇ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Право»

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи віктимології
Викладач (-і)	Петечел Олексій Юрійович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права
Контактний телефон викладача	Петечел Олексій Юрійович (0342) 59-61-34
E-mail викладача	Петечел Олексій Юрійович petechel.oleksii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	D-learn (pnu.edu.ua)
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри Графік індивідуальної роботи з студентами – Кафедра політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права (pnu.edu.ua)</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є передумови, закономірності і особливості процесу віктимізації, а також наслідки віктимізації для потерпілих.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи віктимології. Загальна частина. 2. Основи віктимології. Особлива частина. <p>Побудова правової держави передбачає надання особливої уваги недопущення та відновлення порушених прав людини, що сталося як з вини держави, так і з вини окремих громадян. Віктимологія – це наука про жертву. Специфіка віктимології як науки полягає у її міждисциплінарному характері та її «молодості», особливо для України.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів знань про основні умови і закономірності процесу віктимізації, аналізу конкретних криміногенних ситуацій за допомогою основних понять віктимології.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є отримання студентами необхідних знань, вмінь та навичок щодо розуміння та практичного застосування у роботі знань з основних проблем віктимології, розкрити сутність понять предмет, метод, методологія, місце віктимології в системі наукових знань; дати необхідні вміння та навички, що необхідні для організації та проведення кримінологічних досліджень жертв кримінальних правопорушень; вивчити основні теоретичні та практичні питання віктимологічної профілактики</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні мати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; - здатність проводити дослідження на відповідному рівні; - здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі іноземних; - здатність генерувати нові ідеї (креативність); - здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі у ситуаціях правової невизначеності; - здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію; - здатність виявляти, припиняти, розслідувати правопорушення, виявляти та усувати причини та умови, що сприяють їхньому здійсненню. 	
5. Організація навчання	

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
лекції	4		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	4		
самостійна робота	82		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	081 Право	2	вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
		сам. роб.	
Змістовий модуль 1. Основи віктимології. Загальна частина.			
Тема 1. Поняття та предмет науки віктимології		2	2
Тема 2. Історія розвитку та сучасний стан науки віктимології			10
Тема 3. Жертви злочину та їх основні характеристики			10
Тема 4. Детермінанти віктимності			10
Тема 5. Віктимологічна профілактика		2	2
Тема 6. Віктимологічна характеристика насильницьких злочинів			10
Тема 7. Віктимологічна характеристика корисливих злочинів			10
Тема 8. Методика і техніка віктимологічних досліджень			10
Тема 9. Міжнародно-правові основи захисту жертв злочину			10
ЗАГ.:		4	4
82			
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Положенням про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №3 від 30 листопада 2022р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/</i> .		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами письмової залікової роботи. Кожен студент відповідної навчальної групи виконує залікову роботу за індивідуальним варіантом.		
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п. 4.6.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника		
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника		
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – усна або комбінована. Загальна сума балів за залікову роботу складає 100 балів, з них:		

	<p>Питання №1,2 (описові питання) – по 30 балів за правильну та повну відповідь.</p> <p>Питання №3 (термінологічне завдання) – 8 балів за правильну та повну відповідь.</p> <p>Питання №4,5 (коротке питання) – по 16 балів за правильну та повну відповідь.</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u></p> <p>Планується виконання студентами заочної форми обов'язкової письмової залікової роботи, вимоги до якої визначені в Методичних вказівках і завданнях для самостійної роботи студентів заочної форми навчання – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри Навчально-методичні матеріали – Кафедра політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права (pnu.edu.ua)</i></p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять</u></p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.</p> <p><u>Неформальна освіта:</u></p> <p>Зарахування результатів неформальної освіти з навчальних дисциплін проводять за заявою здобувача вищої освіти на ім'я керівника структурного підрозділу на підставі академічної довідки, додатка до документу про вищу освіту (диплома молодшого спеціаліста/молодшого бакалавра, бакалавра, спеціаліста, магістра), виданих закладом вищої освіти, або витягу з навчальної картки студента, завіреної в установленому порядку, або сертифіката про практику/стажування, або сертифіката про проходження тренінгу тощо.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Головкін Б. М. Віктимність як основна категорія віктимології. Журнал східноєвропейського права. 2015. № 20. С. 6-13. 2. Давиденко В. Л. Віктимологія як галузь кримінологічної науки. Європейські перспективи. 2014. № 8. С. 118-121. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe. 3. Джужа А. О. Використання результатів віктимологічних досліджень у запобіганні злочинам. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2017. № 1. С. 172-181. 2 4. Джужа А. О. Віктимологічне запобігання злочинам проти навколишнього природного середовища в Україні. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2016. № 2. С. 111-121. 5. Джужа А. О. Теоретичні та практичні засади віктимологічного запобігання злочинам в Україні : автореферат ... д-ра юрид. наук, спец.: 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Х. : Харківський нац. ун-т внутр. справ, 2018. 34 с. 6. Дзюба А. Ю. Деякі аспекти вивчення жертв латентних злочинів у закордонних віктимологічних дослідженнях. Форум права. 2016. № 4. С. 113–118. 7. Кузнецов М. Віктимологічний портрет жертви домашнього насильства, що є небезпечним для життя. Вісник Пенітенціарної асоціації України. 2019. №1. 136-144. https://doi.org/https://doi.org/10.34015/2523-4552.2019.1.12 8. Кримінологічна віктимологія: Навчальний посібник. Моїсєєв Є.М., Джужа О.М., Василевич В.В. та ін.; За заг. ред. проф. О.М. Джужі. К.: Атіка. 2006. 352 с. 9. Медицький І. Б. Допомога потерпілим від злочинів: зарубіжний досвід регламентації та національні перспективи. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2021. №3 (95). С.107-117. 10. Назимко Є., Пайда Ю., Андріяшевська М. Становлення ювенальної віктимології як окремого кримінологічного вчення. Підприємництво, господарство і право. 2019. №7. С. 188-193. 	

12. Петечел О. Ю. Запобігання та протидія домашньому насильству: окремі аспекти. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства. 2021. № 56. С. 126-135.
13. Прокопишин Є. Віктимологічні проблеми сучасних крадіжок. Актуальні проблеми кримінального права та кримінології у світлі конституційної реформи : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 31 березня 2017 р.). Дніпро : ДДУВС. 2017. С. 76-78.
14. Потерпілий від злочину (міждисциплінарне правове дослідження). За заг. ред. Ю.В. Бауліна, В.І. Борисова. Х.: Вид-во Кроссруд. 2008. 364 с.
15. Сенаторов М.В. Потерпілий від злочину в кримінальному праві. Х.: Право. 2006. 208 с.
16. Туляков В.А. Проблемы развития отечественной виктимологии. Юридический вестник. Одесса, 1994 – №1.
17. Туляков В. Криминологические аспекты агрессивной преступности молодежи. Радянське право, 1989. № 12.
18. Туляков В. Виктимность и ее выражение. Юридична освіта і правова держава: збірник наукових праць. Одеса, 1997.
19. Туляков В. Конституционные гарантии обеспечения прав потерпевших от преступлений. Юридический вестник. Одесса, 1997. № 6.
20. Туляков В.А. Виктимология: социальные и криминологические проблемы. Одесса, 2000.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Петечел О.Ю. Основи віктимології. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять (для студентів магістратури денної та заочної форми навчання). Івано-Франківськ : Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2023. 26с.
2. Петечел О.Ю. Основи віктимології. Методичні вказівки для підготовки до самостійної роботи (для студентів магістратури денної та заочної форми навчання). Івано-Франківськ : Навчально-наукового юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2023. 20с.

[Навчально-методичні матеріали – Кафедра політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права \(pnu.edu.ua\)](#)

Викладач _____ доц. Петечел О.Ю.